

ZAKON O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTNIH DERIVATA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje obavljanje sljedećih djelatnosti: proizvodnja naftnih derivata, transport nafte naftovodima, transport naftnih derivata produktovodima, trgovina na veliko naftnim derivatima, trgovina na malo naftnim derivatima, skladištenje nafte i naftnih derivata trgovina na veliko ukapljenim naftnim plinom i trgovina na malo ukapljenim naftnim plinom.

(2) Ovim se Zakonom osniva i Hrvatska agencija za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata (u daljnjem tekstu: Agencija za obvezne zalihe) te uređuju mjere za sigurnu i pouzdanu opskrbu naftom i naftnim derivatima.

(3) Ovim se Zakonom osniva Stručno povjerenstvo za praćenje redovite opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata (u daljnjem tekstu: Stručno povjerenstvo).

(4) Odredbe ovoga Zakona ne odnose se na sabirno-transport ne i skladišne sustave nafte na proizvodnim poljima.

Članak 2.

(1) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju značenja utvrđena Zakonom o energiji.

(2) U ovom se Zakonu koriste i izrazi koji u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

1. nafta – smjesa ugljikovodika prirodnog podrijetla,

2. naftni derivati – proizvodi dobiveni iz nafte (motorni benzini, benzini za zrakoplove, dizelska goriva, plinska ulja, loživa ulja, brodska goriva, gorivo za mlazne motore, petroleji, bitumeni, naftni koks i ukapljeni naftni plin),

3. pregovorni pristup treće strane – način pristupa sustavu u kojem vlasnik sustava ili operator i treća strana pregovaraju oko komercijalnih uvjeta pristupa sustavu,

4. skladištenje nafte i naftnih derivata – skladištenje nafte i naftnih derivata na propisani način u posebnim prostorima za vlastite potrebe (proizvođači, potrošači i transporteri), u svrhu sigurnosti opskrbe i/ili sa svrhom trgovanja,

5. standardi kakvoće naftnih goriva – važeće norme koje su propisala nadležna državna tijela.

II. OBAVLJANJE DJELATNOSTI

Članak 3.

Brisan.

Članak 4.

(1) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost transporta nafte naftovodom i transporta naftnih derivata produktovodom dužni su pravnim ili fizičkim osobama koje podnesu zahtjev za pristup transportnim sustavima, a ispunjavaju tehničke uvjete pristupa i priključenja sukladno posebnim propisima, omogućiti pristup na nepristran i razvidan način prema načelu pregovornog pristupa treće strane. Pregovorni pristup treće strane bit će temeljen na tarifnom sustavu za transport nafte, odnosno naftnih derivata.

(2) Tarifni sustav za transport nafte naftovodom i transport naftnih derivata produktovodom donosi Hrvatska energetska regulatorna agencija nakon pribavljenog mišljenja energetskog subjekta za obavljanje čijih djelatnosti se primjenjuje tarifni sustav i Ministarstva.

(3) Tarifni sustav za transport nafte naftovodom i transport naftnih derivata produktovodom temelji se na:

– troškovima, koji će biti računati prema međunarodno prihvaćenoj praksi,

– pregovaranim ekonomskim i financijskim uvjetima,

– primjeni svake druge poznate metode ili kombinacije tih metoda.

(4) Energetski subjekti iz stavka 1. ovoga članka mogu odbiti pristup transportnom sustavu trećoj strani ako postoje tehnička ili sigurnosna ograničenja, ili imaju popunjene kapacitete naftovoda, odnosno produktovoda.

(5) Stranci kojoj je odbijen pristup transportnom sustavu dostav lja se odluka o odbijanju u pisanom obliku s obrazloženjem.

(6) Stranka kojoj je odbijen pristup transportnom sustavu ili koja ima prigovor na uvjete pristupa transportnom sustavu može u roku od 15 dana od dana primitka odluke podnijeti žalbu, odnosno podnijeti prigovor na odobrene uvjete pristupa Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji. Rješenje Hrvatske energetske regulatorne agencije je konačno.

Članak 5.

(1) Naftni derivati koji se stavljaju na tržište moraju zadovoljavati uvjete utvrđene propisima o kakvoći tekućih naftnih goriva i drugim propisima koji su na snazi u vrijeme stavljanja naftnih derivata na tržište.

(2) Naftnim derivatima koji se stavljaju na tržište mogu se dodavati biogoriva koja moraju zadovoljavati uvjete utvrđene propisima o kakvoći biogoriva i drugim propisima koji su na snazi u vrijeme stavljanja naftnih derivata na tržište.

Članak 6.

(1) Ministarstvo sudjeluje u izradi dokumenata prostornog uređenja koje donosi Hrvatski sabor.

(2) Ured državne uprave u županiji, odnosno upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za poslove energetike sudjeluje u izradi dokumenata prostornog uređenja koje donose predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(3) Nositelj izrade dokumenata prostornog uređenja dužan je o prijedlogu dokumenata prostornog uređenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka pribaviti mišljenje Ministarstva, odnosno ureda državne uprave u županiji, odnosno upravnog tijela Grada Zagreba nadležnog za poslove energetike.

Članak 7.

(1) Cijene nafte i naftnih derivata utvrđuju se u skladu s uvjetima na tržištu.

(2) Ministar pravilnikom propisuje način utvrđivanja objave i primjene najviše razine cijena pojedinih naftnih derivata.

(3) Izračun za određivanje najviše razine cijena naftnih derivata temelji se na mjerljivim tržišnim elementima te uključuje: cijenu naftnih derivata na tržištu Mediterana, devizni tečaj, premiju energetskog subjekta, sredstva iz stavka 5. ovoga članka te naknade i poreze koji se obračunavaju po posebnim propisima.

(4) Iznimno od najviše razine cijena utvrđenih pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka Vlada Republike Hrvatske može, u cilju zaštite potrošača, regulacije tržišta ili iz drugih opravdanih razloga, najduže za razdoblje od 90 dana propisati najvišu razinu cijena za pojedine naftne derivate.

(5) Rad Agencije za obvezne zalihe financira se iz državnog proračuna.

(6) Jedan radni dan prije primjene novih cijena iz stavka 2. ovoga članka, Ministarstvo utvrđuje i objavljuje iznos najviše dopuštene cijene pojedinih naftnih derivata do sljedećeg obračuna prodajnih cijena naftnih derivata.

Članak 8.

(1) Ministarstvo nadzire i brine za sigurnu, redovitu i kvalitetnu opskrbu naftom i naftnim derivatima.

(2) Ministarstvo je zaduženo za koordinaciju i suradnju s Europskom komisijom i Međunarodnom agencijom za energiju. Suradnja uključuje sva pitanja o sigurnosti opskrbe naftom i naftnim derivatima, pogotovo u slučaju poremećaja opskrbe, kao i pitanja dostave registra zaliha i statističkih sažetaka o stanju obveznih i komercijalnih zaliha nafte i naftnih derivata. Stručnu pomoć Ministarstvu osigurava Agencija za obvezne zalihe.

(3) Ministarstvo i Agencija za obvezne zalihe predstavljaju Republiku Hrvatsku u radnim, stručnim i savjetodavnim tijelima Europske komisije i Međunarodne agencije za energiju, koja se odnose na sigurnost opskrbe naftom i naftnim derivatima.

(4) Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva donosi Plan intervencije u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata (u daljnjem tekstu: Plan intervencije).

(5) Plan intervencije propisuje postupke i kriterije za utvrđivanje izvanrednog poremećaja opskrbe, nadležnosti i odgovornosti u slučaju poremećaja opskrbe te postupke za normalizaciju opskrbe tržišta Republike Hrvatske. Plan intervencije propisuje i postupanje u slučaju donošenja međunarodne odluke o puštanju obveznih zaliha nafte i naftnih derivata na tržište.

(6) Pored mjera propisanih Zakonom o energiji, Plan intervencije uređuje, najmanje, i sljedeće mjere:

1. obvezu dostave podataka o uobičajenoj potrošnji nafte i naftnih derivata te njihov oblik i sadržaj,
2. obvezu dostave podataka u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe, te njihov oblik i sadržaj,
3. ograničenja maksimalne brzine vožnje javnim cestama,
4. ograničenja vožnje motornim vozilima ili drugim sredstvima prijevoza koja za pogon koriste naftne derivate,
5. ograničenja plovidbe brodova i zrakoplova koji za pogon koriste naftne derivate,
6. ograničenja radnog vremena benzinskim stanicama,
7. utvrđivanja uvjeta trošenja i obnavljanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata,
8. nadzor cijena naftnih derivata.

(7) Odluke o mjerama u slučaju poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata donosi Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Stručnog povjerenstva.

(8) U slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe ili radi sprječavanja nastanka izvanrednog poremećaja opskrbe, Vlada Republike Hrvatske može uvesti radnu obvezu radnicima u energetskim subjektima koji obavljaju jednu od sljedećih djelatnosti:

proizvodnja naftnih derivata, trgovina na veliko naftnim derivatima, trgovina na malo naftnim derivatima, transport nafte naftovodom, transport naftnih derivata produktovodom, skladištenje nafte i naftnih derivata, trgovina na veliko ukapljenim naftnim plinom ili trgovina na malo ukapljenim naftnim plinom.

(9) Za provođenje Plana intervencije odgovorno je Stručno povjerenstvo.

Članak 8.a

(1) Stručno povjerenstvo imenuje Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva, a čine ga:

- ravnatelj uprave nadležne za energetiku u Ministarstvu,
- ravnatelj Agencije za obvezne zalihe,
- predsjednik Upravnog vijeća Hrvatske energetske regulatorne agencije,
- tri predstavnika, na razini člana Uprave ili izvršnog direktora, iz tri energetska subjekta s najvećim udjelom na tržištu nafte i naftnih derivata u veleprodaji,
- jedan predstavnik, na razini člana Uprave, iz društva JANAF d.d.,
- jedan predstavnik, na razini člana Uprave, iz društva HEP d.d.,
- jedan predstavnik, na razini člana Uprave, iz Hrvatskih željeznica d.d.

Predsjednik Stručnog povjerenstva je ravnatelj uprave nadležne za energetiku u Ministarstvu, a zamjenik predsjednika je ravnatelj Agencije za obvezne zalihe.

(2) Stručno povjerenstvo je nadležno za:

- nadzor redovite opskrbe domaćeg tržišta naftom i naftnim derivatima;
- predlaganje mjera i donošenja odluka o mjerama za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata,
- nadzor i koordiniranje provedbe odluka o mjerama za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata,
- predlaganje mjera i donošenja odluka o dodatnim mjerama za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata,
- nadzor i koordiniranje provedbe odluka o dodatnim mjerama za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata,
- predlaganje odluka o ukidanju svih mjera za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata.

(3) Stručno povjerenstvo radi i odlučuje na sjednicama koje saziva i njima predsjedava predsjednik Stručnog povjerenstva. Način rada i odlučivanja Stručnog povjerenstva uređuje se Poslovníkom o radu Stručnog povjerenstva.

(4) Pripremu sjednica Stručnog povjerenstva i administrativno-tehničke poslove u vezi s njegovim radom obavlja Agencija za obvezne zalihe.

(5) Energetski subjekti, regulatori i potrošači dužni su surađivati sa Stručnim povjerenstvom i postupati sukladno odredbama Plana intervencije, u slučaju poremećaja opskrbe ili s ciljem sprječavanja nastanka poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata.

Članak 9.

(1) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost trgovine na veliko i/ili trgovine na malo naftnim derivatima, uvoznici naftnih derivata za vlastite potrebe te energetski subjekti koji obavljaju djelatnost trgovine na veliko i/ili malo ukapljenim naftnim plinom dužni su Ministarstvu dostavljati:

- podatke o uvozu nafte i naftnih derivata koji se odnose na količinu, porijeklo, cijenu i kakvoću,
- podatke o cijenama naftnih derivata bez naknada trošarina i poreza, kao i o cijenama naftnih derivata sa svim uključenim naknadama trošarinama i porezima.

(2) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje naftnih derivata, skladištenja nafte i naftnih derivata, transporta nafte naftovodima i transporta naftnih derivata produktovodima, dužni su Ministarstvu dostavljati:

- podatke o planiranim, započetim i završenim investicijskim projektima,
- podatke o postrojenju ili dijelovima postrojenja u slučaju privremenog ili trajnog prestanka rada,
- podatke o planiranim remontima energetske postrojenja,
- podatke o svim ostalim događajima koji mogu utjecati na opskrbu tržišta nafte i naftnih derivata.

(3) Ministar će pravilnikom propisati sadržaj i način dostave podataka iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

III. OPERATIVNE ZALIHE NAFTNIH DERIVATA

Članak 10.

- (1) Operativne zalihe naftnih derivata formiraju se radi osiguranja stabilnosti i sigurnosti tehnološkog procesa prerade i dorade nafte i naftnih derivata, proizvodnje električne i toplinske energije za tržište i za kupce koji zahtijevaju posebnu sigurnost i kvalitetu opskrbe, te za stabilno i sigurno odvijanje zračnog prometa.
- (2) Operativne zalihe formiraju se za sljedeće naftne derivate: plinsko ulje, loživa ulja, gorivo za mlazne motore i ukapljeni naftni plin.
- (3) Obveznici osiguranja operativnih zaliha su:
- energetske subjekti koji iz naftnih derivata iz stavka 2. ovoga članka proizvode električnu ili toplinsku energiju za tržište, tarifne kupce ili za vlastite potrebe,
 - pružatelji javnih usluga u obrazovanju, zdravstvu i socijalnoj skrbi koji proizvode ili mogu proizvoditi električnu ili toplinsku energiju za vlastite potrebe iz naftnih derivata iz stavka 2. ovoga članka,
 - energetske subjekti koji pružaju uslugu opskrbe naftnim derivatima u zračnim lukama otvorenim za međunarodni promet.
- (4) Način formiranja i određivanja količine operativnih zaliha naftnih derivata, te prava i obveze obveznika osiguranja operativnih zaliha u poslovanju operativnim zalihama propisuje ministar pravilnikom.
- (5) Ministarstvo, u suradnji s ministarstvima nadležnim za obrazovanje, zdravstvo i socijalnu skrb, utvrđuje popis pravnih i fizičkih osoba iz stavka 3. ovoga članka koje su dužne izraditi procjenu potrebne količine operativnih zaliha, sukladno uvjetima iz stavka 4. ovoga članka, i dostaviti je na potvrdu Ministarstvu.
- (6) Pravne i fizičke osobe iz stavka 5. ovoga članka dužne su osigurati operativne zalihe naftnih derivata sukladno potvrđenoj procjeni i u rokovima koje im utvrdi ministar.
- (7) Obveznici iz stavka 3. ovoga članka mogu svoju obvezu iz stavka 6. ovoga članka ispuniti čuvanjem vlastitih zaliha ili sklapanjem ugovora s energetskim subjektima koji trguju na veliko naftnim derivatima iz stavka 2. ovoga članka.

IV. OBVEZNE ZALIHE NAFTE I NAFTNIH DERIVATA

Članak 11.

- (1) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata formiraju se za osiguranje opskrbe naftom i naftnim derivatima u slučaju prijetnje energetske sigurnosti države, uslijed izvanrednih poremećaja opskrbe.
- (2) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata koriste se u slučaju poremećaja opskrbe na tržištu Republike Hrvatske i radi ispunjenja međunarodnih obveza Republike Hrvatske na temelju odluka Međunarodne agencije za energiju i Europske komisije o puštanju obveznih zaliha nafte i naftnih derivata na tržište.
- (3) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata formiraju se, do 31. ožujka 2013., u količini od 90 dana prosječne dnevne potrošnje naftnih derivata u prethodnoj kalendarskoj godini.
- (4) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata formiraju se, od 1. travnja 2013., najmanje u količini od 90 dana prosječnog dnevnog neto uvoza ili 61 dan prosječne dnevne domaće potrošnje naftnih derivata u prethodnoj kalendarskoj godini, ovisno o tome koja je količina veća. Obveza za tekuću godinu, u odnosu na prethodnu, usklađuje se najkasnije do 1. travnja tekuće godine i važi najdulje do 31. ožujka sljedeće godine.
- (5) Prosječni dnevni neto uvoz i prosječna dnevna domaća potrošnja iz stavka 4. ovoga članka izračunavaju se na temelju ekvivalenta sirove nafte u uvozu i domaćoj potrošnji, tijekom prethodne kalendarske godine.
- (6) Količine obveznih zaliha koje se drže izračunavaju se na temelju ekvivalenta sirove nafte. O količini, strukturi, razmještanju i raspoloživosti obveznih zaliha nafte i naftnih derivata Agencija za obvezne zalihe vodi registar i statističke sažetke.
- (7) Statističke sažetke i cjelovitu kopiju registra zaliha iz stavka 6. ovoga članka, Ministarstvo dostavlja Europskoj komisiji.
- (8) Ministar će pravilnikom propisati načine i postupke izračuna prosječnog dnevnog neto uvoza, prosječne dnevne potrošnje i količina zaliha koje se drže. Istim pravilnikom propisuje se i sadržaj, oblik i način vođenja registra i statističkih sažetaka o obveznim zalihama nafte i naftnih derivata, te rokovi i način dostave istih Europskoj komisiji.
- (9) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata ne uključuju strateške robne zalihe, uređene Zakonom o strateškim robnim zalihama, te operativne zalihe uređene Zakonom o energiji i člankom 10. ovoga Zakona, količine goriva sadržane u spremnicima vozila i ostalim prometnim sredstvima, a koje služe isključivo za njihov pogon, količine goriva koje se nalaze u spremnicima brodova, cjevovodima, željezničkim cisternama, autocisternama, spremnicima benzinskih stanica, količine goriva uskladištene kod krajnjih potrošača, kao ni zalihe goriva u vlasništvu Hrvatske vojske odnosno, količine goriva koje su rezervirane za potrebe Hrvatske vojske.

Članak 12.

(1) Obvezne zalihe uključuju sljedeće skupine naftnih derivata:

I. motorne benzine i benzine za zrakoplove,

II. dizelska goriva/plinska ulja i gorivo za mlazne motore,

III. loživa ulja.

Nakon 30. lipnja 2013. obvezne zalihe mogu uključivati i ukapljeni naftni plin.

(2) Obvezne zalihe naftnih derivata iz stavka 1. ovoga članka čuvat će se u gotovim proizvodima, sirovoj nafti i u nematerijalnom obliku u obliku ugovora o opcijskoj kupnji robe po unaprijed utvrđenim kriterijima u utvrđenom vremenskom razdoblju.

(3) Dio obveznih zaliha može se čuvati u sirovoj nafti i poluproizvodima i to najviše do 40% za skupine I. i II., a najviše do 50% za skupinu III. Nakon 1. travnja 2013. najmanje jedna trećina obveze držanja zaliha treba biti u gotovim proizvodima i to onih pojedinih naftnih derivata iz stavka 1. ovoga članka čija je zajednička zastupljenost, izražena u ekvivalentu sirove nafte, jednaka najmanje 75% ukupne domaće potrošnje iz prethodne godine.

(4) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ministra, do 28. veljače svake godine propisuje količinu i strukturu obveznih zaliha za tekuću godinu na temelju ostvarene potrošnje naftnih derivata u prethodnoj godini. Nakon 2012. godine, količina i struktura obveznih zaliha propisuje se na temelju neto uvoza i ostvarene potrošnje u prethodnoj godini, ovisno o tome koja je količina veća.

(5) Do 31. ožujka 2013. Vlada Republike Hrvatske može smanjivati visinu potrebnih obveznih zaliha najviše do 25% na račun domaće proizvodnje naftnih derivata iz sirove nafte proizvedene na državnom području Republike Hrvatske.

(6) Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o puštanju na tržište obveznih zaliha nafte i naftnih derivata. Agencija za obvezne zalihe pušta obvezne zalihe na tržište po tržišnim cijenama. Tržišna cijena je cijena koja se postigne nadmetanjem temeljeno na srednjim kotacijama, objavljenim tijekom isporuke u Platt's Crude Oil Marketwireu i Platt's European Marketscanu, za naftu i naftne derivate koji su predmet prodaje.

(7) U slučaju da Vlada Republike Hrvatske donese odluku iz stavka 6. ovoga članka, a Agencija za obvezne zalihe ne uspije nadmetanjem pustiti na tržište obvezne zalihe, obvezu kupnje i prodaje prema uvjetima iz nadmetanja i dopreme naftnih derivata krajnjim potrošačima ima energetski subjekt koji posjeduje najveći broj benzinskih stanica na državnom području Republike Hrvatske.

(8) Način osiguranja, dinamiku formiranja i obnavljanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, organizaciju skladištenja i regionalni raspored propisuje ministar.

Članak 12.a

(1) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata skladište se u carinskim i trošarinskim skladištima koja, u pravilu, koriste i drugi uvoznici ili trgovci na veliko naftnim derivatima. Sa zalihama Agencije za obvezne zalihe ne smije se postupati bez prethodne pisane suglasnosti Agencije za obvezne zalihe.

(2) Nafta i naftni derivati u vlasništvu Agencije za obvezne zalihe ne mogu biti predmetom ovrhe.

(3) Energetski subjekt koji obavlja djelatnost skladištenja nafte i naftnih derivata i koji je preuzeo na skladištenje zalihe u vlasništvu Agencije za obvezne zalihe nema pravo pridržaja, ni založno pravo nad naftom i naftnim derivatima koje skladišti kao obvezne zalihe.

(4) Energetski subjekt iz stavka 3. ovoga članka dužan je na zahtjev Agencije za obvezne zalihe izdati skladišnicu za obvezne zalihe koje je primio na skladištenje.

(5) Energetski subjekt iz stavka 3. ovoga članka dužan je ovlaštenom predstavniku Agencije za obvezne zalihe osigurati slobodan pristup skladištu te stavljanje na uvid cjelokupne dokumentacije iz koje je nedvojbeno vidljivo dnevno stanje skladišta i stanje obveznih zaliha. Ovlašteni predstavnik Agencije za obvezne zalihe nije dužan najaviti svoj dolazak skladištaru.

(6) Ministarstvo, Agencija za obvezne zalihe i energetski subjekti koji za Agenciju za obvezne zalihe skladište zalihe, dužni su omogućiti ovlaštenim predstavnicima Europske komisije pregled obveznih zaliha. Pregled uključuje uvid u dokumente vezane za obvezne zalihe i pravo pristupa mjestima na kojima se zalihe drže.

(7) Ministarstvo, Agencija za obvezne zalihe i energetski subjekti koji za Agenciju za obvezne zalihe skladište zalihe, dužni su čuvati sve dokumente, podatke i statističke sažetke koji se odnose na vrstu, količinu, kakvoću i razmještaj obveznih zaliha, najmanje 5 godina od dana njihova nastanka.

(8) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata Republike Hrvatske mogu se čuvati na državnom području država s kojima je prethodno sklopljen međudržavni sporazum o čuvanju obveznih zaliha.

(9) Obvezne zalihe drugih država koje se na temelju međudržavnih sporazuma čuvaju na državnom području Republike Hrvatske ili su u provozu preko državnog područja Republike Hrvatske, ne mogu biti predmetom nikakvih mjera kojima bi se ograničilo raspolaganje takvim zalihama i njihova otprema s državnog područja Republike Hrvatske

Članak 13.

(1) Energetski subjekti koji proizvode naftne derivate dužni su do 31. siječnja svake godine dostaviti Ministarstvu izvješće o proizvedenim, uvezenim, prerađenim i isporučenim količinama nafte i naftnih derivata u prethodnoj godini, kao i dostaviti izvješće o ostvarenom proizvodnom programu rafinerija u prethodnoj godini te planiranom uvozu nafte i proizvodnom programu za tekuću godinu.

(2) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost trgovine na veliko naftnim derivatima ili uvoza naftnih derivata za vlastite potrebe, dužni su do 31. siječnja svake godine dostaviti Ministarstvu izvješće o uvezenim i isporučenim količinama naftnih derivata u prethodnoj godini i planiranom uvozu naftnih derivata za tekuću godinu.

(3) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost trgovine na malo naftnim derivatima dužni su do 31. siječnja svake godine dostaviti Ministarstvu izvješće o isporučenim količinama naftnih derivata u prethodnoj godini.

(4) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost transporta nafte naftovodom, transporta naftnih derivata produktovodom ili skladištenja nafte i naftnih derivata dužni su do 31. siječnja svake godine dostaviti Ministarstvu izvješće o prevezenim količinama sirove nafte i naftnih derivata te o prometu sirove nafte i naftnih derivata kroz skladišta u prethodnoj godini.

(5) Na temelju izvješća iz stavka 1. 2., 3. i 4. ovoga članka i podataka tijela državne uprave nadležnih za uvoz, izvoz i plaćanje carine i trošarina na naftu i naftne derivate, Ministarstvo će utvrditi ostvarenu potrošnju i neto uvoz naftnih derivata u prethodnoj godini.

(6) Ministar će pravilnikom propisati sadržaj i oblik izvješća iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka.

(7) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje naftnih derivata, trgovine na veliko naftnim derivatima, uvoza naftnih derivata za vlastite potrebe, skladištenja nafte i naftnih derivata ili su dužni čuvati operativne zalihe iz članka 10. ovoga Zakona, obvezni su dostavljati Agenciji za obvezne zalihe podatke o stanju vlastitih, operativnih i obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.

(8) Ministarstvo dostavlja Europskoj komisiji mjesečni statistički sažetak o zalihama nafte i naftnih derivata u vlasništvu energetskih subjekata iz stavka 7. ovoga članka.

(9) Na temelju podataka iz stavka 7. ovoga članka, Agencija za obvezne zalihe izrađuje analizu trenutačne raspoloživosti nafte i naftnih derivata, te raspoložive zalihe nafte i naftnih derivata preračunava u raspoložive dane potrošnje.

(10) Agencija za obvezne zalihe propisat će pravilnikom sadržaj, oblik i rokove dostave podataka iz stavka 7. ovoga članka.

Članak 14.

(1) Agencija za obvezne zalihe je samostalna, neovisna i neprofitna javna ustanova koja je obveznik osiguranja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Agencija za obvezne zalihe je Središnje tijelo u Republici Hrvatskoj za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata i jedina je ovlaštena formirati, održavati i prodavati obvezne zalihe.

(3) Vlada Republike Hrvatske može zadužiti Agenciju za obvezne zalihe da osigura i dugoročne zalihe naftnih derivata za potrebe Hrvatske vojske, te zalihe naftnih derivata koje se formiraju sukladno Zakonu o strateškim robnim zalihama. Količinu i strukturu takvih zaliha, te dinamiku formiranja istih Vlada Republike Hrvatske propisuje odlukom na prijedlog ministarstva nadležnog za obranu, tijela nadležnog za strateške robne zalihe u cjelini i Agencije za obvezne zalihe. Svi podaci o predmetnim zalihama određuju se kao klasificirani i zahtijevaju primjenu mjera informacijske sigurnosti, sukladno posebnim propisima

(4) Sjedište Agencije za obvezne zalihe je u Zagrebu.

(5) Agencija za obvezne zalihe upisuje se u sudski registar.

(6) Ustrojstvo, ovlasti, način rada te druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti i poslovanje Agencije za obvezne zalihe uređuju se statutom kojeg donosi Upravno vijeće uz prethodnu suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Članak 15.

(1) Osnivač Agencije za obvezne zalihe je Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske.

(2) Agencija za obvezne zalihe za svoj rad odgovorna je Vladi Republike Hrvatske.

Članak 16.

(1) Djelatnosti i predmet poslovanja Agencije za obvezne zalihe su:

- reguliranje i poboljšavanje poslovanja u gospodarstvu,
- trgovina na veliko krutim, tekućim i plinovitim gorivima i srodnim proizvodima,
- skladištenje robe,
- prekrcaj tereta,
- kupnja i prodaja nafte i naftnih derivata u svrhu formiranja i obnavljanja zaliha,
- puštanje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata na tržište u slučaju poremećaja opskrbe,
- organizacija, nadzor i upravljanje obveznim zalihama nafte i naftnih derivata,
- namjensko trošenje izdvojenih sredstava iz članka 7. stavka 5. ovoga Zakona za financiranje rada Agencije za obvezne zalihe i obveznih zaliha nafte i naftnih derivata,
- utvrđivanje uvjeta za skladištenje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata,
- skladištenje naftnih derivata,
- skladištenje i/ili nadzor obveznih zaliha naftnih derivata drugih država koje se sukladno međudržavnim sporazumima i/ili direktivama Europske unije čuvaju na državnom području Republike Hrvatske,
- kupovina i/ili gradnja spremnika, pripadajućih lučkih i kopnenih postrojenja i instalacija te upravljanje istima,
- nadzor količine i kakvoće nafte, naftnih derivata i usluga u svezi s djelatnošću,
- prikupljanje i obrada podataka o stanju i prometu komercijalnih, operativnih i obveznih zaliha nafte i naftnih derivata,
- sudjelovanje u definiranju energetske politike,
- suradnja s ministarstvima i nadležnim inspekcijama sukladno posebnim propisima,
- provedba međudržavnih ugovora i sporazuma,
- suradnja s domaćim i inozemnim energetske tijelima i/ili subjektima.

(2) U slučaju obavljanja djelatnosti iz stavka 1. alineje 13. ovoga članka, Agencija za obvezne zalihe pojavljuje se kao investitor u smislu propisa o gradnji.

(3) U obavljanju svojih djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka Agencija za obvezne zalihe ima značajan trgovački značaj te stoga njezino poslovanje treba voditi pažnjom dobrog gospodarstvenika, nastojeći da se obvezne zalihe formiraju i obnavljaju uz optimiziranje pripadajućih troškova.

Članak 16.a

(1) Namjenskim trošenjem sredstava iz članka 16. stavka 1. podstavka 9. ovoga Zakona, smatra se posebice:

- podmirenje troškova kupovine nafte i naftnih derivata s ciljem formiranja obveznih zaliha i zaliha iz članka 14. stavka 3. ovoga Zakona,
- podmirenje troškova osiguranja, skladištenja i obnavljanja obveznih zaliha i zaliha iz članka 14. stavka 3. ovoga Zakona,
- podmirenje troškova kontrole količine i kakvoće obveznih zaliha i zaliha iz članka 14. stavka 3. ovoga Zakona,
- podmirenje troškova rada naftnih terminala u vlasništvu ili suvlasništvu Agencije za obvezne zalihe i instalacija na pomorskom dobru koje Agencija za obvezne zalihe koristi na temelju valjanog pravnog osnova,
- podmirenje troškova nastalih radi zaduživanja na financijskom tržištu kapitala i ostalih troškova kapitala,
- podmirenje pratećih troškova (npr. za studije, dozvole, istraživanja, modeliranje, mjernu opremu, zaštitnu opremu, monitoring i sl.) u vezi sa stvaranjem preduvjeta za prihvatanje i skladištenje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, a s ciljem povećanja sigurnosti prijevoza i skladištenja opasnih tereta i ograničavanja mogućih negativnih utjecaja na okoliš,
- podmirenje operativnih troškova rada Agencije i drugih troškova vezanih za pitanja obveznih zaliha i sigurnosti opskrbe koji proizlaze iz prirode posla, robe, tržišta, Zakona, drugih propisa i Statuta Agencije,
- kupovina, gradnja, rekonstrukcija i dogradnja spremnika, pripadajućih lučkih i kopnenih postrojenja i instalacija te upravljanje njima.

(2) Skladištenje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata u objektima u vlasništvu Agencije za obvezne zalihe, te upravljanje ovim objektima Agencija za obvezne zalihe može povjeriti energetske subjektu s registriranim sjedištem u Republici Hrvatskoj, specijaliziranom za obavljanje navedenih poslova.

Članak 17.

- (1) Radom Agencije za obvezne zalihe upravlja Upravno vijeće od 5 članova koje imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva, od kojih je jedan predsjednik Upravnog vijeća, a jedan njegov zamjenik.
- (2) Upravno vijeće čine po jedan predstavnik Ministarstva, ministarstva nadležnog za financije i tri neovisna stručnjaka.
- (3) Predsjednik Upravnog vijeća je predstavnik Ministarstva.
- (4) Mandat članova Upravnog vijeća je pet godina, a članovi mogu biti ponovo imenovani.
- (5) Upravno vijeće donosi odluke većinom glasova svojih članova.

Članak 18.

Upravno vijeće:

- nadzire poslovanje Agencije za obvezne zalihe,
- donosi statut i druge opće akte Agencije za obvezne zalihe,
- donosi godišnji program rada i financijski plan,
- donosi financijsko izvješće,
- imenuje i razrješuje ravnatelja i zamjenika ravnatelja.

Članak 19.

- (1) Ravnatelja i zamjenika ravnatelja Agencije za obvezne zalihe imenuje Upravno vijeće na temelju javnog natječaja.
- (2) Mandat ravnatelja i zamjenika ravnatelja je četiri godine, a iste osobe mogu biti ponovo imenovane.
- (3) Ravnatelj rukovodi radom Agencije za obvezne zalihe, predstavlja i zastupa Agenciju za obvezne zalihe, odgovoran je za rad i zakonitost rada Agencije za obvezne zalihe, podnosi prijedloge akata Agencije za obvezne zalihe Upravnom vijeću radi njihova donošenja, izvršava odluke Upravnog vijeća te obavlja druge poslove koji su mu zakonom, Statutom ili drugim aktom stavljeni u nadležnost.

Članak 20.

Stručne poslove u okviru rada i poslovanja Agencije za obvezne zalihe obavljaju njezini zaposlenici.

Članak 21.

Brisan.

V. NADZOR

Članak 22.

- (1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega provodi Ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi Državni inspektorat i drugi nadležni inspektori prema posebnim propisima.

VI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 23.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 100.000,00 do 800.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj energetski subjekt koji:
 - ne dopusti pristup transportnim sustavima (članak 4. stavak 1.),
 - primijeni cijene naftnih derivata za koje se utvrdi da su više od cijena koje je utvrdilo Ministarstvo u skladu s Pravilnikom iz članka 7. stavka 2. (članak 7. stavak 6.),
 - ne postupa sukladno odlukama Vlade Republike Hrvatske u slučaju poremećaja opskrbe (članak 8. stavak 7.),
 - ne osigura operativne zalihe naftnih derivata (članak 10. stavak 6.),
 - ne dopusti pristup obveznim zalihama ili ne čuva dokumentaciju o obveznim zalihama (članak 12.a stavak 5., 6. i 7.).
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba energetskog subjekta novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 50.000,00 kuna.
- (3) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se energetskom subjektu koji je počinio dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana ponavlja prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju do godine dana, a odgovornoj osobi energetskog subjekta izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova u trajanju do godine dana.
- (4) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se energetskom subjektu koji u slučaju poremećaja opskrbe ne postupa sukladno odlukama Vlade Republike Hrvatske izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju od tri mjeseca do godine dana, a odgovornoj osobi energetskog subjekta izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova u trajanju od jednog mjeseca do godine dana.

Članak 24.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 400.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj energetski subjekt koji:

- ne dostavlja podatke sukladno članku 9., 13. i 21. ovoga Zakona,
- ne izradi procjenu potrebne visine operativnih zaliha i ne dostavi je na potvrdu Ministarstvu (članak 10. stavak 5.),
- ne čuva obvezne zalihe nafte i naftnih derivata prema obvezi sukladno članku 27. stavku 1. i 2. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba energetskog subjekta novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 30.000,00 kuna.

(3) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se energetskom subjektu koji je počinio dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana ponavlja prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju od tri do šest mjeseci, a odgovornoj osobi energetskog subjekta izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova u trajanju od jednog mjeseca do godine dana.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

(1) Vlada Republike Hrvatske će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti uredbu o uspostavi privremenog računa za osnivanje i početak rada Agencije za obvezne zalihe na koji će se uplaćivati sredstva iz članka 7. stavka 5. ovoga Zakona.

(2) Do donošenja odluke iz članka 7. stavka 5. ovoga Zakona iznos za financiranje rada Agencije za obvezne zalihe i obveznih zaliha nafte i naftnih derivata određuje se u visini od 120 kuna po toni.

Članak 26.

(1) Agencija za obvezne zalihe dužna je formirati obvezne zalihe u visini 90-dnevne prosječne potrošnje do 31. srpnja 2012. godine.

(2) Visina obveznih zaliha nafte i naftnih derivata povećavat će se razmjerno u skladu sa člankom 12. stavkom 3. ovoga Zakona, i to:

- do 31. srpnja 2007. u visini 60-dnevne ostvarene potrošnje naftnih derivata u 2006. godini, od čega će Agencija za obvezne zalihe sama formirati zalihe u visini 40-dnevne ostvarene potrošnje,
- do 31. srpnja 2008. u visini 65-dnevne ostvarene potrošnje naftnih derivata u 2007. godini, od čega će Agencija za obvezne zalihe sama formirati zalihe u visini 50-dnevne ostvarene potrošnje,
- do 31. srpnja 2009. u visini 70-dnevne ostvarene potrošnje naftnih derivata u 2008. godini, od čega će Agencija za obvezne zalihe sama formirati zalihe u visini 60-dnevne ostvarene potrošnje,
- do 31. srpnja 2010. u visini 75-dnevne ostvarene potrošnje naftnih derivata u 2009. godini, od čega će Agencija za obvezne zalihe sama formirati zalihe u visini 70-dnevne ostvarene potrošnje,
- do 31. srpnja 2011. Agencija će sama formirati obvezne zalihe u visini 80-dnevne ostvarene potrošnje naftnih derivata u 2010. godini.

Članak 27.

(1) Energetski subjekti koji su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona bili obveznici osiguranja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata sukladno Uredbi o obveznim zalihama nafte i naftnih derivata (»Narodne novine«, br. 27/03. i 151/05.) dužni su obvezne zalihe nafte i naftnih derivata čuvati do 1. kolovoza 2011.

(2) Obvezne zalihe nafte i naftnih derivata iz stavka 1. ovoga članka smanjivat će se sukladno odredbama članka 26. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Energetski subjekti iz stavka 1. ovoga članka dužni su u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona dostaviti Ministarstvu izvješće o stanju obveznih zaliha.

Članak 28.

(1) Vlada Republike Hrvatske imenovat će Upravno vijeće u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Upravno vijeće imenovat će ravnatelja i zamjenika ravnatelja u roku od 3 mjeseca od dana njegovog imenovanja.

(3) Upravno vijeće donijet će Statut i druge opće akte u roku od 3 mjeseca od dana njegovog imenovanja.

(4) Vlada Republike Hrvatske imenuje privremenog ravnatelja Agencije za obvezne zalihe u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Privremeni ravnatelj ovlašten je poduzeti radnje i obaviti pripreme za početak rada Agencije za obvezne zalihe te podnijeti prijavu za upis Agencije za obvezne zalihe u sudski registar.

Članak 29.

(1) Ministar će Pravilnik iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona donijeti u roku od 15 dana od dana njegova stupanja na snagu.

(2) Prodajne cijene naftnih derivata koje se primjenjuju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona vrijede do prvog obračuna prodajnih cijena naftnih derivata prema odredbama Pravilnika iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Ministar će propise iz članka 10. stavka 3., članka 12. stavka 6. i članka 13. stavka 3. ovoga Zakona donijeti u roku od 6 mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 30.

(1) Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata (»Narodne novine«, br. 68/01.).

(2) Uredba o obveznim zalihama nafte i naftnih derivata (»Narodne novine«, br. 27/03. i 151/05.) prestaje važiti 31. srpnja 2007.

Članak 31.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 310-05/06-01/01
Zagreb, 12. svibnja 2006.

HRVATSKI SABOR

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE IZ NN 18/11

(1) Količina obveznih zaliha nafte i naftnih derivata povećavat će se postupno, tako da će:

– do 31. srpnja 2011. Agencija za obvezne zalihe formirati zalihe u količini od 80 dana prosječne domaće potrošnje naftnih derivata u 2010. godini,

– do 31. srpnja 2012. Agencija za obvezne zalihe formirati zalihe u količini od 90 dana prosječne domaće potrošnje naftnih derivata u 2011. godini.

(2) Agencija za obvezne zalihe dužna je čuvati obvezne zalihe u količini od 90 dana prosječne domaće potrošnje naftnih derivata do 31. ožujka 2013.

(3) Agencija za obvezne zalihe dužna je čuvati obvezne zalihe najmanje u količini od 90 dana prosječnog dnevnog neto uvoza ili 61 dan prosječne dnevne domaće potrošnje, ovisno o tome koja je količina veća, od 1. travnja 2013.

Članak 19.

Energetski subjekti koji su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona obveznici osiguranja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata na temelju Odluke o količini i strukturi obveznih zaliha nafte i naftnih derivata za 2010. godinu (»Narodne novine«, br. 41/10.), dužni su čuvati obvezne zalihe nafte i naftnih derivata do 1. kolovoza 2011. u količini koju im je, prije stupanja na snagu ovoga Zakona, za 2010. godinu utvrdilo Ministarstvo.

Članak 20.

Vlada Republike Hrvatske imenovat će, na prijedlog Ministarstva, članove Stručnog povjerenstva u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 21.

(1) Vlada Republike Hrvatske donijet će, na prijedlog Ministarstva, Plan intervencije iz članka 4. stavka 4. i 5. ovoga Zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Do donošenja propisa iz stavka 1. ovoga članka, primjenjuje se Plan intervencije u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata (»Narodne novine«, br. 68/08.).

Članak 22.

(1) Ministar će pravilnik iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona donijeti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Do donošenja propisa iz stavka 1. ovoga članka, primjenjuje se Pravilnik o utvrđivanju cijena naftnih derivata (»Narodne novine«, br. 46/10.).

(3) Ministar će propise iz članka 6. stavka 3., članka 7. stavka 4., članka 8. stavka 8. i članka 11. stavka 6. ovoga Zakona donijeti u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Do donošenja propisa iz članka 6. stavka 3. i članka 7. stavka 4. ovoga Zakona primjenjuju se odredbe Pravilnika o podacima koje su energetski subjekti dužni dostavljati Ministarstvu (»Narodne novine«, br. 87/07.).

Članak 23.

(1) Agencija za obvezne zalihe će pravilnike iz članka 11. stavka 10. i članka 15. stavka 6. ovoga Zakona donijeti u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Do donošenja pravilnika iz članka 15. stavka 6. ovoga Zakona primjenjuju se odredbe Pravilnika o organizaciji, nadzoru i prikupljanju naknade za financiranje rada HANDA-e i obveznih zaliha nafte i naftnih derivata (»Narodne novine«, br. 3/08.).

Članak 24.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Odluka o osnivanju Stručnog povjerenstva za praćenje sigurnosti opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata (»Narodne novine«, br. 68/08.).

Članak 25.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama« osim odredbi članka 8. stavka 2. i 7., članka 10. stavka 6. i članka 11. stavka 8. ovoga Zakona, koje stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Klasa: 310-05/10-01/05

Zagreb, 28. siječnja 2011.